

Чамучкі

(ад 3 -х да 4-х гадоў)

Тэма. Знаёмства з творамі фальклору

Расказванне забаўлянак “Ягорачка”, “Кую-кую ножку”, “Іграў я на дудцы”

Праграмны змест: пазнаёміць дзяцей з беларускімі забаўлянкамі, падтрымліваць жаданне выхаванцаў суправаджаць чытанне твора адпаведнымі дзеяннямі і гукамі, даставіць ім радасць ад сустрэчы з творамі вусна-паэтычнай творчасці.

Матэрыял: лялька хлопчыка

Ход

Выхавальнік прыносіць у групавы пакой ляльку хлопчыка і паведамляе дзецям.

- Маленькі Ягорачка сабраўся ў госці да свайго дзядулі . Паслухайце, пра яго забаўлянку.

Ягорачка

Горкай, горкай, горачкай

Ішоў малы Ягорачка.

Ваўкоў не баяўся,

Страхаў не пужаўся.

Выразаў Ягорачка

Дудачку-свісцёлачку.

І свістаў ён птушачкай,

Птушачкай-пяюшачкай.

Горкай, горкай, горачкай

Ішоў малы Ягорачка.

- Давайце пакажам, як ішоў малы Ягорачка да свайго дзядулі ў госці.

(Педагог чытае забаўлянку, а дзеці ідуць па групавым пакоі)

- Выразаў Ягорачка дудачку-свісцёлачку і свістаў ён птушачкай ,
птушачкай-пяюшачкай.

- Давайце пакажам, як іграў на дудачцы малы Ягорачка.

*(Педагог чытае забаўлянку, а дзеці ідуць па групавым пакоі і
імітуюць ігру на дудачцы)*

- Спыніўся ён адпачыць і засвісцеў:

Іграў я на дудцы

Іграў я на дудцы,

Седзячы на будцы.

Ту-лю, ту-лю, ту-лю-лю,

Ту-лю-лю!

Грае мая дудка,

Пяе весялушка.

Ту-лю, ту-лю, ту-лю-лю,

Ту-лю-лю!

Як зайграла дудка –

Прыбег скакаць Юрка.

Ту-лю, ту-лю, ту-лю-лю,

Ту-лю-лю!

А за Юркам Янка,

А за Янкам Танька.

Ту-лю, ту-лю, ту-лю-лю,

Ту-лю-лю!

- Давайце яшчэ раз пакажам, як іграў на дудцы Ягорачка.

- Я буду расказваць, а вы разам са мной паказваць як іграе дудачка і паўтараць словы: “Ту-лю-лю”.

(Педагог чытае забаўлянку, а дзеці імітуюць ігру на дудачцы і паўтараюць гукі: “Ту-лю-лю”).

- Паіграў Ягорка на дудачцы, бачыць — едзе яму насустрач на кані Алесік.

Убачыў Ягорку, спыніўся, прывітаўся, і гаворыць:

Кую кую ножку

Кую, кую ножку,

Паеду ў дарожку.

Дарожка кривая,

Кабылка сляпая,

Еду.еду,еду,

Ніяк не даеду.

Прыпрагу сароку,

Паеду далёка,

У новай кашулі

Да майго дзядулі.

Скоранька паеду,

Каб паспець к абеду.

- Давайце пакажам, як трэба добра падкаваць коніка. Вазьміце сваю ножку і пальчыкам стукайце па пятачцы, а я буду забаўлянку раскаваць.

- Малайцы, добра ў вас атрымліваецца. Раскажу забаўлянку яшчэ раз, а вы пакажаце, як трэба коніка падкаваць.

Тэма. Сад і агарод

Расказванне верша Я. Журбы “Восень Завучванне верша Л. Геніюш “Капуста”

Праграмны змест: развіваць у дзяцей уменне эмацыянальна ўспрымаць верш, разумець змест вершаванага тэксту. Падтрымліваць у іх жаданне самастойна паўтараць асобныя радкі з верша напамяць.

Матэрыял: малюнкi пра восень, малюнкi агародніны.

Ход

Педагог паказвае дзецям малюнкi пра восень і раскавае верш Я.

Журбы “Восень”

Восень

Шумяць па-асенням

Пушча і бор,

На дрэвах, кустах –

Залацісты убор. (*малюнак восеньскага пейзажу*)

Заможная восень

Прышла ў калгас,

Дарамі багатымі

Радзе нас. (*малюнак калгаснага саду*)

На полі калгасным

Вялікі ўраджай.

Ляціць аб ім слава

На ўвесь родны край. (*малюнак калгаснага поля*)

Я. Журба

- Прышла восень. На дрэвах шмат садавіны, на градках – шмат агародніны: агуркі, таматы, цыбуля, бульба і капуста (паказваюцца малюнкi).

- Паслухайце, як цікава расказала пра капусту ў сваім вершы Л. Геніюш.

Капуста

На гародзе стала пуста.

Толькі пышная капуста

Ветру, сцюжы не баіцца

Мае цёплыя спадніцы.

Гожая, здаровая,

Уся белагаловая.

Л. Геніюш

- Чаму капуста не баіцца ветру і сцюжы?

- Як пра яе адзенне расказваецца ў вершы?

- Капуста гожая, здаровая ... працягвайце далей ... (уся белагаловая).

- Паслухайце верш пра капусту яшчэ раз.

- Цяпер паспрабуем яго расказаць разам напамяць.

На гародзе стала ...*пуста*.

Толькі пышная ... *капуста*

Ветру, ...*сцюжы не баіцца*

Мае ... *цёплыя спадніцы*.

Гожая, ...*здаровая*,

Уся ... *белагаловая*.

Педагог працяглай паузай у час раскавання верша заахвочвае дзяцей да дагаворвання асобных слоў. Верш расказваецца 2 разы.

Тэма. Нашы гульні

Раскаванне верша З. Бядулі “Мае забавы”. Завучванне верша Г.

Івановай “Я будую дом з пяску”

Праграмны змест: развіваць у дзяцей уменне эмацыянальна ўспрымаць і разумець вобразны змест вершаванага тэксту, адчуваць рытм вершаваных радкоў. Падтрымліваць у дашкольнікаў жаданне выконваць пэўныя рухі ў адпаведнасці са зместам вершаваных радкоў, самастойна расказваць асобныя радкі з верша напамяць.

Ход

- Якія гульні ў вас самыя любімыя.
- Паслухайце вершык пра хлопчыка, які любіць гуляць у коніка, якога ён робіць з дубовага кіёчка.

Мае забавы

Па даліне, па лужочку

Ездзіць я люблю.

Я з дубовага кіёчка

Коніка зраблю.

Гайда, гайда, буланенькі,

Аж у цёмны бор!

І ляціць кіёк мой ценькі

Проста як віхор.

Аж дрыжыць, шуміць зямліца,

А я скок ды скок!

А са мною весяліцца

Жучка – мой дружок.

Я на коніку ўсё далей

Еду без канца.

Гэй, хутчэй нясі, удалы,

Мяне, малайца.

3. Бядуля

- Дзе любіць ездзіць хлопчык?

-З чаго ён робіць свайго коніка?

- Пакажыце, як скача хлопчык на коніку?

- Хто з ім разам весяліцца?

- Гэты хлопчык любіць скакаць на коніку, а яго сябра любіць будаваць дамы з пяску?

- Паслухайце вершык пра тое, як ён будзе дом з пяску.

Я будую дом з пяску

Я будую дом з пяску!

Клічу ўсіх на талаку!

Будзем дружна працаваць,

Дом прасторны будаваць:

Высачэзны – вось такі!

На падмогу, сябрукі!

Г. Іванова

- Клікаць на талаку – гэта зваць на падмогу, каб зрабіць справу дружна, разам. Калі вы будзеце дом разам са сваімі сябрамі, то справа ідзе хутчэй.
- Пакажыце, які высачэзны дом будуеце дзеці.
- Высачэзны – вось такі! (паказвае).
- Паўтарыце, як кліча сваіх сяброўкі малы будаўнік на падмогу: «На падмогу, сябрукі!». Трэба так сказаць, каб усе пачулі. Скажы ты, (імя дзіцяці), а цяпер скажа (імя дзіцяці) і г. д.
- Паслухайце верш яшчэ раз. Будзем яго расказваць разам.
- Я раскажу пра тое, як хлопчык будзе дом, які дом ён будзе, а вы , як ён заве сваіх сяброўкі на дапамогу.(Вызваць 2-3 дзетак).
- Цяпер давайце надварот . Вы раскажаце, як хлопчык будзе дом, які дом ён будзе, а я , як ён заве сваіх сяброўкі на дапамогу.(Вызваць 2-3 дзетак).
- Хто хоча можа расказаць верш цалкам.

Тэма Хатнія птушкі

Расказванне вершаў Я. Коласа “Храбры пень”, А. Прохарава “За адвагу”.. Завучванне верша А. Лойка“Кураняты”

Праграмны змест: актывізаваць слоўнік дашкольнікаў па тэме “Свойскія птушкі”, развіваць у дзяцей уменне разумець змест вершаваных тэкстаў, адчуваць рытм вершаваных радкоў. Падтрымліваць у выхаванцаў жаданне самастойна выразна расказваць верш напамяць.

Матэрыял: малюнкi хатніх птушак

Ход

- Паглядзіце на малюнку. Назавіце, хто на іх адлюстраваны.
- Так, гэта курачка, кураняты і пеўнік.
- Паслухайце верш пра пеўніка.

Храбры певень

Па надворку певень ходзіць,

За сабою куры водзіць

І крычыць: -- Сюды! Сюды!

Як кіўне ён галавою,

Сыплюць куры чарадою –

Як адна бягуць туды.

А калі хто кур пужае,

Певень грозна загукае:

-- Хто такі там? Хто такі?

Я. Колас

- Як ў вершы расказваецца пра пеўня з птушынага двара?
- Паўтарыце словамі з верша, як ён заве курачак? (--Сюды!Сюды!). Як ён грозна загукае, калі хто кур пужае. (-- Хто такі там? Хто такі?)
- Вось такі храбры певень.
- Яму нават аднойчы за рашучасць і адвагу ўручылі шпагу.
- Паслухайце , як гэта было.

За адвагу

На птушыны шумны двор

Завітаў нахабны тхор,

Трапіў ў дзіцячы сад –

Да пухнатых куранят.

-- Ку-ка-рэ-ку!

На падмогу!—

Певень наш

Забіў трывогу,

І пайшоў рашуча ў бой

Храбры воін і герой.

За рашучасць і адвагу

Уручылі пеўню шпагу.

А. Прохараў

- Паўтарыце, словамі з верша, як певень забіў трывогу (-- Ку-ка-рэ-ку! На падмогу!)

- Курачка і кураняткі нікога не баяцца, іх ахоўвае храбры певень. І не толькі ахоўвае, але і па надворку ходзіць, за сабою водзіць і крычыць: “Сюды! Сюды!

- Паслухайце вершык пра маленькіх куранятак.

Кураняты

Па двары ля хаты

Ходзяць кураняты –

Круглыя, як мячыкі,

Быццам адуванчыкі.

А. Лойка

- Дзе ходзяць кураняты?
- Якія кураняты, на што яны падобны?
- Яны “круглыя, як мячыкі, быццам адуванчыкі”.
- Паслухайце вершык яшчэ раз. Будем расказваць пра куранятак.

Расказваюць 4-5 дзяцей.

Тэма. Мая сям’я

Завучванне верша Т. Кляшторнай “Ветлівыя словы”

Праграмны змест: садзейнічаць усведамленню дзецьмі зместа ветлівых слоў, падтрымліваць у выхаванцаў жаданне самастойна расказваць верш напамяць. Развіваць у іх выразнасць голасу пры расказванні верша.

Матэрыял: фотаздымак сям’і, малюнкі або фотаздымкі асобных членаў сям’і.

Ход

- Паглядзіце на фотаздымак. Гэта мая сям’я. Тут мае мама, тата, я— маленькая і мая сястрычка.
- Раскажыце, якая ваша сям’я?
- Паслухайце, як расказвае пра сваю сям’ю пісьменнік В. Лукша.

Мы—працоўная сям’я –

Дзед, бабуля,

Тата, мама,

Брат з сястрой,

Таксама -- я

В. Лукаша

- Пералічыце ўсіх членаў сям'і, пра якіх расказваецца ў вершы. (*паказаць малюнкi, каб дзецям было лягчэй пералічыць*)

- Да сваіх блізкіх і да другіх людзей вы звяртаецеся ветлівымі словамі. Вы ўжо ведаеце шмат ветлівых слоў. Іх яшчэ называюць чароўнымі словамі.

Назавіце гэтыя словы. Я пачну першая: ...дзякуй, калі ласка, *працягвайце...* добры дзень, ...добры вечар, ...смачна есці, ...да пабачэння і інш.

- Паслухайце , як пра гэтыя словы расказваецца ў вершы.

Ветлівыя словы

“ Калі ласка”, “дзякуй”, “добры дзень”

Ветлівыя словы

Чую ад людзей.

Ветлівымі словамі

Трэба даражыць,

З ветлівымі словамі

Лёгка жыць.

Т. Кляшторная

- Назавіце ветлівыя словы з верша.

- Так гэтымі словамі трэба даражыць, таму што з гэтымі словамі лёгка жыць.

- Раскажам гэты верш разам.

- Вы пералічыце ветлівыя словы з верша, а я раскажу пра іх .

“Калі ласка”, “дзякуй”, “добры дзень”

Ветлівыя словы

Чую ад людзей.

Ветлівымі словамі...

Трэба даражыць,

З ветлівымі словамі...

Лёгка жыць.

(расказваецца 2 разы)

А цяпер раскажам наадварот, я пералічу ветлівыя словы з верша, а вы раскажаце, што ветлівымі словамі трэба даражыць, з ветлівымі словамі лёгка жыць. *(расказваецца 2 разы)*

- Хто хоча расказаць верш пра ветлівыя словы цалкам, калі ласка?

(расказваецца 2 разы)

Тэма. Праца дарослых

Завучванне верша В. Віткі “Піла”

Праграмны змест: развіваць у дзяцей уменне эмацыянальна ўспрымаць верш, разумець змест вершаванага тэксту, адчуваць рытм вершаваных радкоў. Пабуджаць выхаванцаў да раскавання верша, суправаджаючы раскаванне пэўнымі рухамі. Падтрымліваць у іх жаданне расказаць верш па парах напамяць.

Матэрыял: малюнак “Піла”

Ход

- Паглядзіце на малюнак, што на ім адлюстравана?
- Так, гэта піла. Ёю пілююць дровы. Яна вострая і гудзіць, як пчала: дж-дж
- Пакажыце голасам, як гудзіць піла.
- Пакажыце рухамі па парах, як працуюць пілой.
- Паслухайце верш, дзе расказваецца, як піла рэжа дровы.

Піла

Наша вострая піла

Не піла,

А пчала,

Не піла,

Не ела,

Ні разу не прысела,

А ўсе пела

І гула —

Вясёлая піла.

Папілавала дровы –

Будзьце здаровы!

В. Вітка

- Чаму вострая піла параўноўваецца ў вершы з пчалой?
- Як расказваецца ў вершы пра тое, як піла пілуе дровы?
- Паслухайце верш яшчэ раз.
- Давайце раскажам і пакажам, як піла пілуе дровы.

- Марынка, ідзі, будзем разам пілаваць дровы пад словы з верша, які я буду расказваць, а ты будзеш мне дапамагаць.

- Потым дзеткі могуць самі (па двое) паказваць рухі пры пілаванні дроў і дагаворваць асобныя радкі з верша, які расказвае выхавальнік. (*расказваецца 2 разы*)

- Цяпер паспрабуйце пілаваць дровы і расказваць верш па парах самастойна. (*расказваецца 2 разы*)

Тэма. Восень

Расказванне верша В. Рабкевіча “Едзе восень”

Праграмны змест: развіваць у дзяцей уменне эмацыянальна ўспрымаць верш, разумець змест вершаванага тэксту, заўважаць мастацкія асаблівасці тэксту. Падтрымліваць у іх жаданне самастойна расказваць пра восеньскія і зімовыя прыметы.

Ход

- Паглядзіце ў вакно. На двары восень, таму што меней свеціць сонейка, ... *назавіце яшчэ прыметы восені* ... ідзе дожджык,... жоўтае лісце,... лісце ападае, стала халадней, птушкі ляцяць у вырай.

- Паслухайце верш пра надыход восені.

Едзе восень

Змоўкла наваколле,

Лес адгаманіў.

Едзе восень полем

На рабым кані.

А за снім борам –

Я разгледзеў сам—

Сядзе ў санкі сора

Белая зіма.

В. Рабкевіч

- Пра надыход восені расказваецца, што змоўкла наваколле, лес адгаманіў,
а пра надыход зімы, што “сядзе ў санкі сора белая зіма”.

- Зіма сядзе ў санкі сора, гэта значыць, што сора выпадзе снег і можна
будзе катацца на саначках.

- А вас возяць мамы і таты на саначках?

- Па чым едуць санкі зімой?

- Снег які ?(белы, халодны, скользкі, рыпучы, іскрысты).

- Зіма якая? (халодная, марозная, белая).

- Паслухайце яшчэ раз, як у вершы расказваецца пра адыход восені і надыход
зімы.

Тэма. Зіма

Расказванне верша Я. Журбы “Дзед Мароз”. Завучванне верша Л.

Геніюш “Мароз”

Праграмны змест: развіваць у дзяцей уменне эмацыянальна
ўспрымаць вершы, разумець вобразны змест вершаваных тэкстаў, звязваць

яго з рэальнымі карцінамі прыроды. Падтрымліваць у іх жаданне самастойна
расказваць верш напамяць.

Ход

- Вы сёння ішлі ў дзіцячы садок, якая на двары пара года?

- Давайце разам раскажам пра зіму. Зімой холадна, *працягвайце далей...*
сонейка амаль несвеціць, ідзе ... снег, кусае за тварык.... мароз, дрэвы
стаць ... голыя, на галінках дрэў і кустоў ... снег, рэчкі пакрыліся ... лёдам..

-- Паслухайце верш, пра зіму і дзядулю Мароза.

Дзед Мароз

У вопратцы белай,

Шырокай, даўгой,

З вялікай пушыстай

Мятлой-барадой

Прыйшоў к нам здалёку

Дзядуля Мароз,

Завё і холад

З сабою прынёс.

У бель апранае

Ён дрэвы, кусты,

На рэчках, азёрах

Будуе масты.

Я Журба.

- Паслухайце яшчэ раз вершаваныя радкі, здагайдзеся, пра каго яны?

У вопратцы белай,

Шырокай, даўгой,

З вялікай пушыстай

Мятлой-барадой

- Раскажыце цяпер словамі з верша пра дзядулю Мароза вы.

- Дзядуля Мароз прынёс нам завеі і холад. У снег апранае ён дрэвы кусты, а на рэчках і азёрах будзе масты.

- Ці баяцца дзеткі мароза?

- У моцны мароз дзеткі цёпла апранаюцца, каб не замёрзнуць.

- Паслухайце яшчэ адзін вершык пра мароз.

Мароз

На дварэ – мароз

Лёд да стрэх прырос.

Ой, мароз, мароз, -- шчыпле твар да слёз.

-- Ажно сам замёрз, -- кажа дзед Мароз.

Л. Геніюш

- Што робіць мароз з нашым тварыкам? Так, “ой, мароз, мароз, -- шчыпле твар да слёз”. Паўтары, Аленка – “ой, мароз, мароз, -- шчыпле твар да слёз”.

Паўтары, Алесік.

- А пра сябе, што кажа дзед Мароз?

-“Ажно сам замёрз, -- кажа дзед Мароз”. Паўтары, Юлечка, паўтары, Толік.

- Паслухайце вершык яшчэ раз.
- Паспрабуем расказаць верш разам.

На дварэ – ... *мароз*

Лёд да стрэх...*прырос*.

Ой, мароз, мароз, -- шчыпле ...*твар да слёз*.

Ажно сам замёрз, -- кажа... *дзед Мароз. (інтанацыяй заахвочваць дзяцей да заканчэння радка)*.

- Цяпер раскажыце верш пра мароз самастойна.

(*расказваецца 2-3 разы*)

Тэма. Зіма

Расказванне вершаў Я. Журбы “Першыя сняжынкi”. Завучванне

верша І. Муравейкі “Зіма”

Праграмны змест: развіваць у дзяцей уменне эмацыянальна ўспрымаць вершы, разумець змест вершаваных тэкстаў, адчуваць рытм вершаваных радкоў, суадносіць апісанне зімовага пейзажу ў вершах і ў рэальным жыцці. Развіваць у выхаванцаў выразнасць голасу пры расказванні вершаваных радкоў з верша.

Ход

- Зімой вельмі часта падае снег. Дзеці рады снегу. Можна катацца на санках, лыжах. Калі ідзе снег, сняжынкi падаюць на... (*інтанацыяй заахвоціць дзяцей да адказу*), куды падаюць сняжынкi... на тварык , ... на каўнер, на... футра.

- Сняжынкі белыя, *працягвайце далей, якія яшчэ сняжынкі ... пушыстыя, ... празрыстыя, ... скользкія, ... халодныя, ... лёгкія.*
- Паслухайце вершык пра першыя сняжынкі.

Першыя сняжынкі

Лётаюць, сыплюцца

Зоркі-сняжынкі –

Белыя, лёгкія,

Быццам пушынкі.

Роўна так сцелюцца

У вёсцы і ў полі,

Круцяцца, кружацца

Ціха, паволі.

Лётаюць, сыплюцца

Снежныя зоркі...

Будзем на саначках

Ездзіць мы з горкі.

Я. Журба

- Сняжынкі не проста падаюць, яны... (*інтанацыяй заахваціць дзяцей да адказу*)... лётаюць, *што яшчэ яны робяць?* сыплюцца, кружацца, круцяцца, сцелюцца.

- У вершы сняжынкi падобны на ... (*интанацыяй заахваоіць дзяцей да адказу*) ...зоркі, на .. пушынкi.
- На што яшчэ падобны сняжынкi?
- У якую пару года сняжынкi сыплюцца з неба і круцяцца ў паветры?
- Пайшоў снег і наступіла зіма. Паслухайце верш пра зіму.

Зіма

Пабяліла зіма

І палі, і лугі,

І сады, і лясы,

І над рэчкай стагі.

Што за санкі ў мяне –

Самі з горкі ляцяць!

А сняжынкi наўкруг,

Як іскрынкi, гараць.

І. Муравейка

- Спадабаўся вершык.
- Давайце раскажам разам, як змяніла зіма наваколле?
- “Пабяліла зіма і палі, і ... лугі, і ... сады, і... лясы, і над рэчкай ... стагі”.
- Хто хоча яшчэ расказаць, як змяніла зіма наваколле?
- Валодзя, раскажы ты. А цяпер раскажа Ліза.
- Як гаворыцца пра санкі ў вершы.?
- Што яны робяць?(“самі з горкі ляцяць!”)

- Калі хлопчык імчыцца з гары, то сняжынкi наўкруг ... *што робяць ?* ... “як іскрынкi гараць”.

- Раскажам разам з хлопчыкам пра яго санкі .

Што за санкі ў мяне –

Самі з горкі ляцяць!

А сняжынкi наўкруг,

Як іскрынкi, гараць.

- Цяпер Валік раскажа.

- Хто хоча сам расказаць пра санкі?

- Калі ласка, Антон.

- Раскажам верш цалкам. Я раскажу пра зіму, а Антон – пра санкі. (*расказваюць 2-3 дзіцяці*).

- Цяпер – наадварот. Я раскажу пра санкі, а (імя дзіцяці) – пра зіму. (*расказваюць 2-3 дзіцяці*).

Тэма. Зіма

Расказванне вершаў С. Новіка-Пяюна “Верабейчыкі”, С. Шушкевіча

“Нашы сябры”

Праграмны змест: актывізаваць лексіку дзяцей пра зімуючых птушак.

Выхоўваць беражлівыя адносіны да іх. Падтрымліваць у выхаванцаў жаданне самастойна расказаць вершаваныя радкі напамяць. Развіваць у іх выразнасць голасу пры расказванні асобных радкоў з верша.

Матэрыял: малюнак “Зімуючыя птушкі”

Ход

- Мы разам з вамі назіралі за вераб'ямі, сінічкамі, снегірамі. Яны засталіся ў нас на зіму. Зіма халодная. Людзі дапамагаюць птушкам. Мы таксама з вамі дапамагаем. Кожны дзень ў кармушку насыпаем птушкам зерне і хлебныя крошкі.

- Паслухайце вершык пра верабейчыкаў, якія засталіся ў нас на зіму.

Верабейчыкі

На марознае акно

Падаюць сняжынкі.

Я збіраю са стала

Хлеба акрушынкі.

Для крылатых пеюноў

Снеданне рыхтую,

Верабейчыкаў –сяброў

Чым магу частую.

І спяваюць у вакне

Шэрыя клубочки,

Пацяшаюць сэрца мне

Ад рана да ночкі.

С. Новік-Пяюн

- У вершы верабейчыкі параўноўваюцца з шэрымі клубочкамі?

Паглядзіце на малюнак, апішыце верабейчыка. Раскажыце, які ён.

- Чым частуюцца птушкі?

- Чым мы з вамі частуем птушак?

- Паслухайце яшчэ адзін вершык, пра птушак, якія засталіся ў нас на зіму.

Нашы сябры

Снегіры, сінічкі!

Сыплю вам пшанічкі,

Крупак, крошак хлеба.

Вам жа мала трэба!

Ешце, любыя сябры!

Не ляціце ў бары,

А жывіце ў двары

Да вясновае пары.

Вось для вас кармушкі,

Птушкі-шчабятуюшкі,

Нашы весялушкі!

С. Шушкевіч

- Пра якіх птушак расказваецца ў гэтым вершы?

- У вершы расказваецца, што снегіры і сінічкі гэта не проста птушкі, а... птушкі-... шчабятуюшкі, нашы...весялушкі.

- Чым частуюцца гэтыя птушкі? Раскажыце пра гэта словамі з верша.

Снегіры, сінічкі!

Сыплю вам пшанічкі,

Крупак, крошак хлеба.

Вам жа мала трэба!(2-3 дзіцяці)

- Запрасіце птушак пачаставацца словамі з верша.

Ешце, любыя сябры!

Не ляціце ў бары,

А жывіце ў двары

Да вясновае пары.(2-3 дзіцяці)

- Раскажыце словамі з верша , дзе могуць пачаставацца птушкі- шчабятуюшкі,
нашы весялушкі?

Вось для вас кармушкі,

Птушкі-шчабятуюшкі,

Нашы весялушкі! (2-3 дзіцяці)

- Паслухайце верш пра нашых сяброў-птушак яшчэ раз.

Тэма. Родная старонка

Завучванне верша С. Сокалава –Воюша “ Блакіт нябе”

Праграмны змест: развіваць у дзяцей уменне эмацыянальна

ўспрымаць верш, разумець змест вершаванага тэксту, адчуваць рытм

вершаваных радкоў. Выхоўваць ў дашкольнікаў гонар за сваю Радзіму.

Падтрымліваць у іх жаданне самастойна чытаць верш напамяць.

Ход

- Наша краіна завецца Беларусь. Людзі, якія тут нарадзіліся – беларусы.

- Краіна наша прыгожая: неба блакітнае, шмат зялёных лясоў, празрыстых азёр і рэк. Нашы лугі і палі ўпрыгожаны абрусам з рознакаляровых кветак. Кожную весну да нас прылятаюць прыгожыя птушкі з доўгімі дзюбамі і шырокімі крыламі – белыя буслы.

- Людзі, якія жывуць у Беларусі, ганарацца сваёй краінай.

- Паслухайце, як расказвае пра сябе маленькі хлопчык, які нарадзіўся ў Беларусі.

Блакіт нябес

Блакіт нябёс, і белы бусел,

І кветкі ў поле як абрус...

Мой край завецца Беларуссю,

А сам я – хлопчык – беларус.

С. Сокалаў – Воюш

- Як завецца краіна, дзе нарадзіўся маленькі хлопчык?

- Як завецца краіна, у якой нарадзіліся вы?

- Як хлопчык называе сябе?

- Паслухайце яшчэ раз, як хлопчык-беларус апісвае сваю радзіму – Беларусь.

- Спадабаўся вершык. Будзем яго расказаць.

- Хто з вас жадае расказаць гэты верш.?

- Ідзі, Юрасік, раскажы. А я табе дапамагу. Пажадана, каб верш расказала як мага больш дзетак.

Тэма Вясна

Завучванне верша Т. Кляшторнай “ Шпак”

Праграмны змест: развіваць у дзяцей уменне эмацыянальна ўспрымаць верш; разумець змест вершаванага тэксту, суадносіць яго з уласным вопытам. Пабуджаць выхаванцаў да самастойнага расказвання верша напамяць. Звяртаць іх увагу на выразнасць голасу пры расказванні верша.

Матэрыял: малюнак шпакоўні.

Ход

- Паглядзіце на малюнак. Чыя гэтая хатка?
- Так, гэта хатка для птушак. У ёй жывуць шпакі. Таму яна называецца – шпакоўня.
- Дзе вы бачылі шпакоўню? Хто яе пабудаваў?
- Так, для шпакоў мы будзем шпакоўні. Прыляцяць птушкі — а домік для іх ужо падрыхтаваны.
- Паслухайце вершык пра шпака, які прыляцеў да нас з цёплых краін.

Шпак

На бярозцы пад акном
Я шпаку прыладзіў дом.
Толькі адысці паспеў –
Шпак адразу прыляцеў.
Дом утульны аглядае,

Песню весела спявае,
У шпака ёсць у двары
Вельмі добрыя сябры.

Т. Кляшторная

- Дзе хлопчык прыладзіў шпаку дом?
- Што зрабіў шпак як толькі прыляцеў? Раскажыце словамі з верша. (... «дом утульны аглядае, песню весела спявае»).
- Шпаку весела, таму што ў шпака ёсць (*інтанацыяй заахвоціць дзяцей да адказу*) ...“у двары ... вельмі добрыя сябры».
- Паслухайце верш яшчэ раз .
- Раскажыце словамі з верша, каму і дзе хлопчык прыладзіў дом?
- Раскажыце словамі з верша хто ў гэтым доме пасяліўся?
- Паслухайце, я раскажу верш цалкам.
- Цяпер вы паспрабуйце расказаць верш цалкам .

Расказваюць 3-4 дзіцяці.

Тэма. Вясна

Расказванне вершаў Т. Кляшторнай “Дожджык”, В. Лукшы “Вясёлка

Праграмны змест: развіваць у дзяцей уменне эмацыянальна

ўспрымаць вершы, адчуваць рытм вершаваных радкоў, пабуджаць іх да выражэння сваіх ўяўленняў у самастойных выказваннях. Заахвочваць выхаванцаў да сумеснага расказвання верша.

Ход

- Вясной і летам часта ідзе дожджык . У гэтую пару ён цёплы і хутка праходзіць.

- Ці можна ад дожджыка схавацца?
- Куды ад яго можна схавацца?
- Паслухайце вершык пра дожджык.

Дожджык

Дожджык часты сыпаў, ліў –

Па двары ручай паплыў.

Пабягу хутчэй гуляць

І караблікі пускаць.

Парасон я распрастаў –

Дождж адразу перастаў,

Напужаўся, мабыць, ён,

Як убачыў парасон.

Т. Кляшторная

- Якімі словамі расказваецца ў вершы пра тое, як ішоў дожджык?
- Што з’явілася на двары пасля дожджыку.
- Як хлопчык будзе гуляць?
- Чаго напужаўся дожджык?
- Бывае, што адразу ідзе дождж і свеціць сонейка. Тады на небе паяўляецца вясёлка.

Паслухайце вершык пра вясёлку.

Вясёлка

Дзеці летам ранкам золкім

Селі маляваць вясёлку.

Малявалі-малявалі –

Спрэчкі раптам запалалі:

-- З колераў якіх яна

Так прыгожа складзена?

Усе спрачаліся дасужа,

Пальцы загіналі дружна:

-Фіялетавы!

-Жоўты!

-Аранжавы!

-Сіні!

-Чырвоны!

-Зялёны!

- Адзін прапусцілі?

- Які?... Нібыта...

-Блакітны!..

В. Лукша

- З-за чаго ў дзяцей узніклі спрэчкі?

- Назавіце ўсе колеры вясёлкі.

- Які колер вясёлкі дзеці прапусцілі?

- Паслухайце верш яшчэ раз.
- Цяпер раскажам верш разам. Я раскажу пра тое , як дзеці малявалі вясёлку, а вы пералічыце яе колеры.

Тэма. Хатнія жывёлы

Завучванне ўрыўка з верша Я. Журбы “Коцік”

Праграмны змест: развіваць у дзяцей уменне эмацыянальна

ўспрымаць вершы, разумець змест вершаваных тэкстаў, суадносіць яго з рэальным карцінамі жыцця, адчуваць рытм вершаваных радкоў. Пабуджаць выхаванцаў да выражэння сваіх ўяўленняў у самастойным апісанні коціка з дапамогай вершаваных радкоў.

Матэрыял: цацка “ Коцік”

Ход

- Паглядзіце на цацку.
- Раскажыце пра коціка, якога вы бачыце.
- Цяпер паслухайце, як пра коціка расказваецца ў вершы.

Коцік

Хлопчык любіць коціка,

Лашчыць ён варкоціка,--

Коцік міл яму.

З ім на двор гуляць ідзе,

Часта малачка дае

Сябру ён свайму.

Ходзіць коцік беленькі,

Хвосцік яго шэранькі,

А бяжыць – стралой.

К хлопцу прытуляецца,

Спінкай выгінаецца,

Хвост яго – дугой.

Поўсьць яго пушыстая,

Беленькая, чыстая,

Мяккая , як лён.

Мышкі, сцеражыцеся!

Ціха !.. беражыцеся!

Уміг вас зловіць ён.

Я. Журба

- Раскажам разам са мной пра коціка словамі з верша.

Ходзіць коцік... беленькі,

Хвосцік яго... шэранькі,

А бяжыць – ...стралой.

К хлопцу ... прытуляецца,...

Спінкай выгінаецца,

Хвост яго –... дугой.

Поўсьць яго ...пушыстая,...

Беленькая, ... чыстая,

Мяккая , як... лён.

- Паслухайце, я яшчэ раз раскажу вам пра коціка, а потым вы будзеце
расказваць пра яго самастойна.

Ходзіць коцік беленькі,

Хвосцік яго шэранькі,

А бяжыць – стралой.

К хлопцу прытуляецца,

Спінкай выгінаецца,

Хвост яго – дугой.

Поўсьць яго пушыстая,

Беленькая, чыстая,

Мяккая , як лён.

- Цяпер раскажыце пра коціка самастойна. (*расказваюць 3-4 дзіцяці*)

Тэма. Звяры лесу

Завучванне ўрыўка з верша Я. Журбы “Вавёрка”

Праграмны змест: развіваць у дзяцей здольнасць успрымаць вобразы вершаванага твора. Падтрымліваць у іх жаданне самастойна выражаць свае уяўленні ад расказанага ў звязных выказваннях. Пабуджаць выхаванцаў да выразнага расказвання ўрыўка з верша напамяць.

Матэрыял: малюнкi лясных звяроў

Ход

- У лесе жыве шмат звяроў: вавёрка, зайчык, лісічка, мядзведзь, воўк.

(паказвае малюнкi)

- Паглядзіце на малюнкi, знайдзіце вавёрку, пакажыце яе.

- Паслухайце вершык пра вавёрку

Вавёрка

Я рухавы звярок,

Заўжды весела мне.

Мая хатка – душло

На высокай сасне.

Я на дубе нарву

Шмат буйных жалудоў

І к зімовай пары

Прынясу іх дамоў.

На галінках сасны
Я грыбоў насушу.
Іх багата к зіме
У свой дом нанашу.

Я рухавы звярок –
Шмат арэхаў знайду,
Самых лепшых нарву
І ў дупло пакладу.

Не баюся зімой
Я марозаў ліхіх:
Спачываю ў дупле
На лісточках сухіх.

А як сонца зірне,
Я скачу па сасне.
Цёпла ў шубе маёй
І суровай зімой.

Я. Журба

- Як расказвае пра сябе вавёрка ў вершы?

-Вавёрка – рухавы звярок.

-А дзе яе хатка?

- Раскажам разам словамі з верша, як вавёрка рыхтуецца да зімы?
- На дубе яна нарве ... буйных жалудоў.
- На галінках сасны вавёрка насушыць ... грыбоў.
- Што яшчэ яна пакладзе ў дупло, акрамя жалудоў і грыбоў.
- Чаму вавёрка не баіцца ліхіх марозаў?
- Паслухайце , як яна пра гэта расказвае ў вершы.

Не баюся зімой

Я марозаў ліхіх:

Спачываю ў дупле

На лісточках сухіх.

А як сонца зірне,

Я скачу па сасне.

Цёпла ў шубе маёй

І суровай зімой.

- Вось чаму вавёрка не баіцца зімы.

- Паслухайце гэтыя радкі яшчэ раз. Будзем расказваць іх напамяць.

- Расказваюць 3-4 дзіцяці.

Тэма. Сустрэча з казачнымі персанажамі

Расказванне верша С. Сокалава Воюша “ Змей”

Праграмны змест: развіваць у дзяцей уменне эмацыянальна ўспрымаць верш, разумець змест вершаванага тэксту, здольнасць з гумарам

ставіцца да казачнага вобразу. Падтрымліваць у выхаванцаў жаданне самастойна выказваць свае думкі ў звязным маўленні.

Матэрыял: малюнак казачнага змея

Ход

- Паглядзіце на малюнак. Дзе вы бачылі такога змея? Дзе вы з ім сустрэліся. Так, цяпер такога змея можна сустрэць толькі ў казцы

- Паслухайце вершык пра змея?

Змей

Змей за хатай знічку з'еў –

Зуб у змея забалеў.

Змей лячыў яго заўзята:

Зёлкі клаў сабе на пяты,

Лез у гразь, як парасё, --

Але зуб баліць – і ўсё.

С. Сокалаў- Воюш

- Што забалела ў змея?

- Чаму ў змея забалеў зуб?

- Чым і як лячыў змей зуб?

- Ці правільна лячыў змей зуб?

- Парайце змею, чым і як можна вылячыць зуб?

- Што неабходна рабіць, каб зубы ўвогуле не балелі?

Тэма. Наш дом

Завучванне верша С. Сокалава- Воюша “ Замак”

Праграмны змест: развіваць у дзяцей уменне разумець змест вершаванага тэксту, адчуваць рытм вершаваных радкоў. Падтрымліваць у іх жаданне самастойна чытаць верш напамяць.

Матэрыял: малюнак старажытнага замка.

Ход

- Паглядзіце на гэты замак.
- Такія прыгожыя дамы будавалі вельмі даўно, але яны да гэтай пары стаяць і ўпрыгожваюць наваколле.
- Гэта замак у вёсцы, якая завецца “Мір”
- Паслухайце, як раскажваецца пра яго ў вершы.

Замак

Муляр моцныя муры(сцены)

Склаў калісьці у Міры.

І стаіць магутны замак

Аж да сёння на гары.

С. Сокалаў Воюш

-Давайце раскажам разам гэты верш.

- Я раскажу пра яго моцныя муры, а хто-небудзь з вас пра тое, дзе стаіць гэты замак сёння.

- Паслухайце верш яшчэ раз, будзем раскажваць

Муляр моцныя муры

Склаў калісьці у Міры.

І ... *стаіць магутны замак*

Аж да сёння на гары. (2-3 разы)

- Цяпер давайце наадварот.
- А зараз раскажам увесь верш цалкам.

Расказваюць 3-4 дзіцяці.

Завучванне верша Л. Пранчака “Беларусь – мая Радзіма”

Праграмны змест: развіваць у дзяцей уменне эмацыянальна ўспрымаць верш, разумець змест вершаванага тэксту, выхоўваць павагу да Радзімы, гонар, за тое, што ў ёй жывеш. Падтрымліваць у выхаванцаў жаданне самастойна чытаць верш напамяць.

Ход

Беларусь — гэта наша Радзіма, гэта тое месца, дзе мы нарадзіліся і выраслі. Мы вучылі з вамі верш пра хлопчыка, які жыве ў Беларусі. Давайце ўспомнім гэты верш пра хлопчыка-беларуса.

Блакiт нябес

Блакiт нябёс, i белы бусел,

І кветкі ў полі як абрус...

Мой край завецца Беларуссю,

А сам я – хлопчык – беларус.

С. Сокалаў – Воюш

- Хто з вас успомніў гэты верш і жадае яго расказаць.
- Цяпер паслухайце верш пра дзяўчынку.

Беларусь – мая Радзіма

Цік-так, ходзікі,
Мне чатыры годзікі.
Чуб ільняны – светла-русы,
Тата з мамай – беларусы.

Я – дзяўчынка-беларуска
З васільковымі вачыма,
Хоць малая,
Але знаю:
Беларусь –
Мая Радзіма.

Л. Пранчак

- Што дзяўчынка расказвае пра сябе?
- Што яна расказвае пра тату і маму?
- Хоць дзяўчынка і малая, але ведае , што яе Радзіма завецца ... Беларусь.
- Паслухайце верш яшчэ раз. Будзем вучыць яго напамяць.
- Хто з вас жадае расказаць верш?

Расказваюць 4-5 дзяцей.